

Správa dozornej rady Pozemkového spoločenstva bývalých urbarialistov obce Oravský Biely Potok za rok 2020 (valné zhromaždenie konané dňa 22.8.2021)

Po voľbách uskutočnených na predchádzajúcom valnom zhromaždení, konanom dňa 26.7.2020, začala dozorná rada pracovať v zložení: Ing. Jozef Hamaň, Pavol Martáň a Ing. Peter Števek, ktorý bol členmi DR zvolený za predsedu DR.

Keďže pre všetkých členov bola práca v DR niečím novým, na začiatku bola ich práca zameraná hlavne na kontrolu skladov guľatiny, oboznámenie sa s povinnosťami pri vydávaní guľatiny zákazníkom (s touto činnosťou veľmi pomohol predseda výboru PS), kontrolu plôch ležiacich na pozemkoch tvoriacich spoločnú nehnuteľnosť alebo spoločne obhospodarovanú nehnuteľnosť, na ktorých prebiehala lesopestovná činnosť a oboznamovanie sa s dostupnosťou dokumentácie pozemkového spoločenstva.

V roku 2020 boli členovia DR pozývaní na pravidelné zasadnutia výboru PS, ktorých sa vždy niekto z členov DR aj zúčastnil. Niekto z členov DR bol vždy prítomný aj na dražbe guľatiny. Každý z členov DR sa v uvedenom roku zúčastnil aj výdaja guľatiny z niektorého drevoskladu.

Členovia DR uskutočnili aj kontroly v konkrétnych lesných porastoch. Na začiatku spolu aj s členmi výboru PS, neskôr, bohužiaľ, už len samostatne. Výraznou pomocou bolo aj doporučenie člena výboru PS pre používanie mobilnej mapkovej aplikácie, ktorá umožňuje veľmi jednoduchú a primerane presnú orientáciu v lesných porastoch nášho PS. Je tiež veľkou výhodou, že jeden z členov DR, Pavol Martáň, sa pravidelne podieľa na všetkých druhoch lesopestovných prác.

Od konca roka 2019 bolo členom DR umožnené, po poskytnutí požadovaných dokumentov od OLH, viesť vlastnú pomocnú evidenciu objemu povolenej ťažby. DR to umožňuje kontrolovať množstvo vyťaženej guľatiny voči množstvu predanej guľatiny a guľatiny dodanej na piliarsku prevádzku.

Členovia DR uskutočnili aj kontrolu v účtovných dokladoch PS. Kontroly boli zamerané najmä na kontrolu vystavených a prijatých faktúr, evidencie prijatej guľatiny na piliarsku prevádzku PS, evidenciu predaného množstva palivového dreva, kontrolu pracovných zmlúv a iné. Niektoré pripomienky DR adresované výboru PS boli prijaté, niektoré boli prijaté neskôr a niektoré neboli prijaté.

Dovoľte niekoľko postrehov dozornej rady (DR):

Ťažba:

Na základe dostupných informácií bolo v roku 2020 vyťažených 13 610 m³ (pre porovnanie, v roku 2019 bolo vyťažených cca 21 164 m³). Celý objem predstavovala mimoriadna náhodná ťažba spôsobená hlavne lykožrútom a vetrom.

DR by chcela váženému zhromaždeniu zdôrazniť, že v našich porastoch sa už niekoľko rokov vykonáva iba „kalamitná“ ťažba, t.z. ťažba poškodeného dreva, ktoré musí byť podľa zákona z porastu odstránené. Keďže všetky naše porasty sú vo väčšej alebo menšej miere postihnuté určitým druhom poškodenia, takáto ťažba bude pokračovať aj v budúcnosti, ale len do momentu, kedy už nebude čo ťažiť a bude potrebné sa o porasty starať, t.z. zabezpečiť uhadzovanie, výsadbu, vyžínanie a prerezávky. Tento čas sa, bohužiaľ, neuveriteľne blíži.

Predaj guľatiny:

V roku 2020 bolo predaných zákazníkom cca 11 561 m³ guľatiny za celkovú sumu 351 535,11 €,

	Objem [m ³]	Priemerná cena [€ / m ³]	Celková cena [€]
Predaj guľatiny odberateľom	4 865,45	46,7	226 996,58
Predaj guľatiny "od pňa"	4 917,55	4,6	22 544,89
Predaj guľatiny poľským odberateľom	1 689,19	58,6	98 926,00
Predaj guľatiny členom PS	89,11	34,4	3 067,64
Spolu	11 561,30		351 535,11

cena sa pohybovala v rozmedzí od 35 €/m³ (máj 2020) do 58 €/m³ (december 2020).

Pre porovnanie v roku 2019 bolo predaných 11 549 m³, cena sa pohybovala od hodnoty 38 €/m³ do 58 €/m³.

Určite každého mrzí množstvo a cena guľatiny predanej „od pňa“. Zámerom bolo v stanovenom čase zabezpečiť zákonom stanovené spracovanie drevnej hmoty v kalamitou postihnutých porastoch. Výsledkom mala byť vyčistená a pripravená plocha pre novú výsadbu – umelú obnovu porastu. Plochy museli byť ale dodatočne vyčistené ručne.

PS realizuje predaj guľatiny zákazníkom, ktorí nie sú podielníkmi, formou verejnej dražby. Na dražbu sú však väčšinou pozývaný len takí zákazníci, ktorí nakúpenú guľatinu následne predávajú ďalším odberateľom. Podľa názoru DR je chybou, že sa výbor PS nesnažil pozvať na dražby aj zástupcov priamych spracovateľov guľatiny. Cena za predanú drevnú hmotu mohla byť vyššia. Na Slovensku momentálne pracujú len dve veľké piliarske spoločnosti, jedna z nich je len 55 km od obce. Každá z týchto spoločností denne spracuje 3000 m³, ročne okolo 1 milióna m³ guľatiny. Takže každá z nich má záujem na získaní každého jedného m³ akéhokoľvek sortimentu dreva.

Predaj palivového dreva:

V roku 2020 PS predalo podielníkom palivové drevo v objeme 293,22 m³ (543 prm) v celkovej cene 4 058 €. Výbor PS vyhovel návrhu predchádzajúcej DR, schválenom na predchádzajúcom valnom zhromaždení, a ponechal cenu 7 €/m³ + 20 € za dovoz.

	Objem [m ³]	Priemerná cena [€ / m ³]	Celková cena [€]
Predaj palivového dreva (543 prm)	293,22	7,5	4 058,00
* 1prpm = 0,54 m ³			

Vyhodnotenie piliarskej prevádzky:

DR predkladá valnému zhromaždeniu podrobnejšie vyhodnotenie ekonomického výsledku piliarskej prevádzky za rok 2020, nadväzujúc na jej vyhodnotenie predchádzajúcou DR. Pri použití rovnakých ukazovateľov, ako použila pri vyhodnotení predchádzajúca DR, je zrejmé, že zistená strata v roku 2019 vo výške 10 282 € narástla v roku 2020 do výšky 28 946 €, napriek tomu, že piliarska prevádzka spracovala v roku 2020 1770 m³ guľatiny, čo je o 460 m³ viac ako v roku 2019. Rovnaký trend je aj pri množstve predaného reziva, v roku 2020 sa predalo 641 m³ reziva, čo je o 104 m³ viac, ako v predchádzajúcom roku. Bohužiaľ, tento rastúci trend je aj pri nákladoch na mzdy zamestnancov piliarskej prevádzky, v roku 2020 boli vo výške 85 333 €, čo je o 21 560 € viac ako v roku 2019. Ukazuje sa, že zvýšenie počtu zamestnancov zvýšilo objem spracovanej guľatiny aj objem vyprodukovaného reziva, ale neúmerne k tomu narástli mzdové náklady.

Výnosy	2019	2020
Objem dovezenej guľatiny na pílu [m ³]	1310	1770
Predaj reziva zákazníkom [m ³] - [€]	537 73 597	641 96 658
Predaj guľatiny členom PS [m ³] - [€]	95 3 152	89 3 068
Pílenie reziva pre členov PS [€]	4 578	2 815
Predaj nadrozmernej guľatiny [m ³] - [€]	230 10 370	
Predaj odrezkov a pilín [€]		2 174
Služby nakladačom pre člrnov PS [€]	335	297
Náklady	2019	2020
Mzdy zamestnancov piliarskej prevádzky [€]	63 773	85 333
Elektrická energia [€]	4 297	4 005
Oleje [€]	890	1 189
Náklady na nakladač [€]	3 694	3 210
Údržba a spotrebný materiál (retiazky, pilky, benzín, ochranné pomôcky, ...) [€]	3 460	4 819
Predpokladané náklady na dovezenú guľatinu 20 €/ m ³ (16 € pílenie + približovanie + 4 € dovoz) [€]	26 200	35 400
Výnosy spolu [€]	92 032	105 011
Náklady spolu [€]	102 314	133 957
Rozdiel Výnosy - Náklady [€]	-10 282	-28 946

Pri použití komplexnejších ukazovateľov vyhodnotenia zohľadnených súčasnými členmi DR sa výsledok hospodárenia ešte viac negatívne zvýraznil. Celková strata dosiahla hodnotu 59 282,62 € !!!

Rok 2020, Výnosy piliarskej prevádzky	Objem [m ³]	Priemerná cena [€ / m ³]	Celková cena [€]
Guľatina dodaná na pílu	1770,56		
Predaj reziva odberateľom	641,00	151	96 657,70
Predaj odrezkov	212,40	10 € / balík	2 124,00
Predaj pilín			50,00
Pílenie pre členov PS			2 814,86
Služby pre členov PS			689,85
Práce nakladačom pre členov PS			296,53
Dovoz guľatiny, reziva, ... členom PS			360,00
Rok 2020, Náklady Piliarskej prevádzky	Bližší popis		Celková cena [€]
Guľatina	1770,56 m ³	*20 € / m ³ (16 € približovanie+pílenie, 4 € dovoz)	0,00
Dovoz guľatiny na pílu - spostredkovaný			1 932,50
Energie	Elektrická energia, voda, ...		4 004,86
Olejoyé náplne			1 189,42
PHM VZV, JCB, JD	4387,23 L	nafta	3 878,91
Služby, ostatné služby, réžia	TK+EK, BOZP, servis áut, internet, gsm		3 242,49
Drobný materiál, batérie, rúška, lekárnica, kanc. potr., ochranné pom., ...			7 630,57
Odpisy vlečka, traktor JD, vyvážačka, nakladač JCB, sklad			51 416,00
Opravy a údržba			3 647,49
Mzdy - zamestnanci píly + SZČO			85 333,32
Výnosy - spolu [€]			102 992,94
Náklady - spolu [€]			162 275,56
Rozdiel Výnosy - Náklady [€]			-59 282,62

V tomto vyhodnotení nie je zahrnutá cena vstupnej suroviny do piliarskej prevádzky. Ak by sa mala použiť cena navrhnutá v predošlej správe bývalej DR, cena vstupnej guľatiny by bola $1770,56 \cdot 20$ (16 € približovanie+pílenie a 4 € dovoz) = 35 411,2 €. Celková strata by teda bola až 94 693,82 €. Na predchádzajúcom valnom zhromaždení uviedol bývalý predseda výboru PS, že žiadna „vnútro podniková fakturácia“ v našom PS neexistuje, preto nie je cena tohto vstupného materiálu vo vyhodnotení DR uvedená.

Na predchádzajúcom valnom zhromaždení uzavrela DR vyhodnotenie výsledku piliarskej prevádzky veľmi jednoduchou, ale jasnou úvahou, týkajúcou sa možného riešenia situácie. Dovoľte, aby ju súčasná DR použila aj za rok 2020. Ak by PS guľatinu dovezenú na piliarsku prevádzku namiesto pílenia predalo v dražbe, získalo by $1770,56 \text{ m}^3 \cdot 47 \text{ €/m}^3$ (priemerná cena predanej guľatiny) = 83 216,32 €. Po odpočítaní vynaložených nákladov na ťažbu, vo výške $1770,56 \text{ m}^3 \cdot 16 \text{ €/m}^3$ = 28 328,96 €, by bol čistý zisk z predaja guľatiny 54 887,36 €, čím by sa samozrejme zvýšil celkový hospodársky výsledok, čo by malo byť cieľom každého podielníka a podielničky PS.

DR by však chcela navrhnúť aj inú úvahu. Ak by malo byť hospodárenie piliarskej prevádzky aspoň vyrovnané, tak by tržby za predaj reziva museli narásť na min. hodnotu 155 940 €. Jednou z možností, ako to dosiahnuť by mohlo byť zvýšenie objemu reziva na hodnotu aspoň 1033 m^3 pri zachovaní priemernej ceny reziva 151 €/m^3 . Pre porovnanie, vyprodukovaný objem reziva bol 641 m^3 , potrebné, takmer dvojnásobné, navýšenie objemu reziva pravdepodobne nebude reálne. Ďalšou možnosťou na dosiahnutie potrebnej výšky tržieb by bola úprava predajnej priemernej ceny reziva na

hodnotu min. 243 €/m³ pri zachovaní objemu ročne vyprodukovaného reziva na úrovni 641 m³. Je otázne, či by v roku 2020 bola takáto cena konkurencieschopná. Inou možnosťou by bola optimalizácia vstupných nákladov, čo by bolo pravdepodobne veľmi „bolestivé“. Najlepšou možnosťou by bolo použitie všetkých spomenutých možností v ideálnom pomere, samozrejme pri dodržiavaní maximálne možnej produktivity, ktorú strojné vybavenie piliarskej prevádzky umožňuje.

Oboznámenie valného zhromaždenia s podrobnými ekonomickými výsledkami hospodárenia PS je náplňou inej správy. DR si dovoľuje uviesť len hlavné ukazovatele dosiahnuté v roku 2020:

Výnosy PS za rok 2020	Náklady PS za rok 2020	Výsledok za rok 2020
537 098,53 €	513 900,00 €	23 198,53 €

Za rok 2020 boli podielnikom vyplatené zálohy na dividendy v celkovej výške 33 498 €, čo predstavovalo hodnotu 9 € / 1 podiel. Ak by sa podarilo zlepšiť hospodárenie piliarskej prevádzky, výška dividend by mohla byť samozrejme vyššia.

Pre lepšiu informovanosť členov PS o ekonomických výsledkoch, by chcela DR navrhnúť valnému zhromaždeniu, aby bola súčasťou pozvánky na ďalšie valné zhromaždenia aj súvaha v skrátenej štruktúre, ktorá by sa zmestila na jednu stranu papiera (napr. na zadnú stranu pozvánky).

Náklady na lesopestovnú činnosť:

Podrobnosti o vykonaných lesopestovných prácach predmetom správy OLH. Dovoľte, aby sa DR vyjadrila stručne k vynaloženým nákladom na tieto práce. Ich celková cena v roku 2020 bola 69 578,31 €. V cene sú započítané náklady na odpracovaných celkovo 13 497 h a náklady na zakúpenie sadeníc. V ďalších rokoch bude uvedená suma len narastať. DR by uvítala, keby sa na tieto práce vytvárala rezerva na niekoľko rokov do budúcnosti, samozrejme, ak hospodárenie PS bude ziskové, a umožní vytvorenie rezervy.

Náklady na ťažobnú činnosť:

Už predchádzajúca DR spomínala vo svojej správe základnú cenu za ťažbu a približovanie kmeňov po spílení na existujúce drevosklady. Keďže je predpoklad nutnosti jej úpravy, DR by uvítala, keby bola výborom PS o nej informovaná. DR by tiež uvítala keby ju výbor PS prizval aj na konanie týkajúce sa schvaľovania sústredovania guľatiny pomocou práce koní.

Lesné porasty s rozlohou cca 150 ha:

Predchádzajúce valné zhromaždenie bolo informované o tom, že PS sa pravdepodobne stane obhospodarovateľom lesných porastov s rozlohou cca 150 ha v katastri obce. Dňa 14.1.2021 bol tento predpoklad potvrdený rozhodnutím Pozemkového a lesného odboru, Oddelením lesného hospodárstva, Okresného úradu Námestovo. V tejto súvislosti tým PS podľa zákona vznikla povinnosť, aby zabezpečil na týchto pozemkoch osobitné obhospodarovanie lesa. Jednou z povinností je vedenie osobitnej evidencie prác v lese a aj vedenie osobitného účtu, z ktorého budú uhrádzané vykonané práce, prípadne na ktorý budú ukladané tržby týkajúce sa výslovne len týchto porastov.

DR požiadala výbor PS a OLH aby oboznámili majiteľov týchto porastov so stavom, v akom sa PS stalo ich obhospodarovateľom. Podľa názoru DR, stav porastov v roku 2017, kedy začal platiť najnovší program starostlivosti o les, už nie je v týchto dňoch aktuálny.

Malá vodná elektrárň:

Informácia o aktuálnom stave by mala byť súčasťou správy predsedu PS. DR môže len potvrdiť, že v roku 2020 bola z iniciatívy výboru vykonaná skúška turbín. Ďalšia prevádzková skúška turbín sa uskutočnila aj prednedávnom. Aj DR vykonala vlastnú kontrolu a prepočet aktuálneho prietoku vody v prívodnom kanáli a prepočet možného výkonu turbín.

Ak sa uvažuje o reálnom využití turbín na výrobu elektrickej energie, tak podľa názoru DR je najdôležitejšie zabezpečenie dostatočného prítoku vody aspoň pre jednu turbínu. To by znamenalo zdvihnutie hlavného stavidla o cca 8 cm a tomu odpovedajúce zvýšenie hladiny vody v prívodnom kanáli. Bez súhlasu majiteľov pozemkov, ktorými prívodný kanál preteká, to nebude možné. Bez súhlasu majiteľov pozemkov, ktorými prívodný kanál preteká, nie je teda možné o spustení aspoň jednej turbíny ani len uvažovať. Ako už zaznelo aj na niekoľkých predchádzajúcich valných zhromaždeniach, zabezpečenie bezpečného dostatočného prítoku k turbínam malo byť základnou podmienkou pred akýmkoľvek úvahami o využití turbín.

Spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy:

Podľa názoru DR by malo byť záujmom každého podielníka, či podielničky, aby spolupráca medzi PS, ako najväčším podnikateľským subjektom v obci hospodáriacom na pozemkoch s rozlohou približne 700 ha, a miestnou samosprávou prebiehala hladko, ku prospektu obidvoch strán.

Príkladom ukážkovej spolupráce, dokonca, viacerých subjektov je napríklad pravidelné spoluorganizovanie odpustovej slávnosti konanej na drevosklade na „Rovienkach“. Príkladom ukážkovej nespolupráce je oprava mostov na „Uboč“ a na „Gagovú“.

Príležitosťou pre zmysluplnú spoluprácu by mala byť obojstranná snaha o ochranu a záchranu lesných porastov v okolí obce. PS vynakladá na lesopestovnú činnosť nemalé úsilie a finančné výdavky. Bez zapojenia aj ostatných majiteľov okolitých lesných porastov do tejto práce bude len snaha PS márna. Orgány miestnej samosprávy by mohli poskytnúť priestor a nadhľad pre spoločné úsilie.

DR si dovoľuje požiadať valné zhromaždenie o možnosť predniesť svoje návrhy na schválenie v bode č. 10 programu zhromaždenia.

Vážené zhromaždenie, vážené podielničky, vážení podielníci. Na záver dovoľte uviesť jeden citát:

„Les nie je potrebné chrániť, bude stačiť, keď mu nebudeme ubližovať“.

Ing. Peter Števek
predseda dozornej rady